

Konferencja naukowa pt. „Szli na Zachód Osadnicy”
–procesy osadnictwa na Ziemiach Zachodnich Polski po 1945 roku.

Miejsce: Archiwum Państwowe w Gorzowie Wielkopolskim

Termin 23-24 października 2025.

Pierwszy dzień konferencji - 23 października 2025r.

9.00-9.10 Uroczyste otwarcie Konferencji

Prof. dr hab. Elżbieta Skorupska-Raczyńska – Rektor Akademii im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim

Prof. AJP dr hab. Dariusz Rymar – Dyrektor Archiwum Państwowego w Gorzowie Wielkopolskim

Prof. AJP dr hab. Beata A. Orłowska – Dziekan Wydziału Prawa i Bezpieczeństwa, Dyrektor Akademickiego Centrum Badań Euroregionalnych

9.10-9.40 Referat wprowadzający

1. prof. dr hab. Czesław Osękowski - Uniwersytet Zielonogórski

Czy potrzebne są dalsze badania nad Ziemiami Zachodnimi i Północnymi Polski po II wojnie światowej?

9.40-11.30 Panel 1: Administracja Ziem Zachodnich i Północnych

2. dr Paweł Popieliński – Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Wysiedlenie Niemców oraz weryfikacja narodowościowa ludności rodzimej jako narzędzie polityki narodowościowej powojennej Polski

3. Anna Kandybowicz Archiwum Państwowe w Szczecinie

Państwowy Urząd Repatriacyjny w służbie przesiedlanej ludności

4. prof. AJP dr hab. Dariusz Rymar Archiwum Państwowe w Gorzowie Wielkopolskim, Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim

Państwowy Urząd Repatriacyjny w Gorzowie (1945-1951)

5. **Bartosz Sitarz** Archiwum Państwowe w Szczecinie

Kształtowanie się administracji polskiej na Kresach zachodnich – przypadek obwodu weleckiego

Dyskusja

11.30-11.45 Przerwa kawowa

11.45 – 13.00 Panel 2: Zmiany nazw miejscowości na Ziemiach Zachodnich

6. **prof. AJP dr hab. Przemysław Słowiński** - Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim

Zmiana nazw miejscowości po 1945 r. na terenie współczesnego województwa lubuskiego

7. **dr Kacper Pencarski** Uniwersytet Pomorski w Słupsku, Instytut Historii

Ustalanie i nadawanie nazw miejscowości na Pomorzu Zachodnim w świetle dokumentacji Archiwum Państwowego w Szczecinie i Archiwum Państwowego w Koszalinie w latach 1945-1947.

8. **Małgorzata Duras** Archiwum Państwowe w Szczecinie

Wybrane źródła do badań osadnictwa na Pomorzu Zachodnim w zasobie Archiwum Państwowego w Szczecinie

Dyskusja

13.00-13.15 Przerwa kawowa

13.15 -14.45 Panel 3: Pionierzy Ziemi Zachodnich i Północnych

9. **Prof. PK dr hab. Krzysztof Wasilewski** - Politechnika Koszalińska

Mit pionierski jako fundament procesu kształtowania tożsamości na Ziemiach Zachodnich i Północnych

10. **dr Agnieszka Misiurska** Instytut Śląski, Uniwersytet Opolski

Pionierzy. Początki życia społecznego w powojennym Opolu

11. **Anna Jodko** Archiwum Państwowe w Gorzowie Wielkopolskim

Stefania Jodko w działalności pionierskiego Referatu Kultury i Sztuki Zarządu Miejskiego w Gorzowie Wielkopolskim

12. **Ewa Dębicka**

Jerzy Dorota – pierwszy prezes Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich w Gorzowie

Dyskusja

14.45-15.30 Lunch

15.30- 17.15 Panel 4: Migracje ludności

13. **dr Maciej Dudziak** Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim

Inżynieria społeczna, nacjonalizm, migracje. 1945 – 1956

14. **prof. dr hab. Małgorzata Mikołajczak** Uniwersytet Zielonogórski, Lubuskie
Towarzystwo Naukowe

Sybirackie korzenie. Między nauką o literaturze i autoetnografią

15. **Bogumiła Manulak** Akademia im. Jakuba z Paradyża

Klewań - Skwierzyna: trudna podróż w nieznane

16. **dr Wojciech Weryszko**, Towarzystwo Miłośników Polesia i Białkowa

Nowe Polesie. Emigracja Poleszuków okolic Berezki Kartuskiej na tereny Polski Zachodniej

Dyskusja

17.15 Zakończenie pierwszego dnia konferencji

17.20 Jarosław Palicki (gorzowska delegatura IPN)

Wycieczka historyczna – w czasie której odwiedzimy Salę poświęconą Bronisławie Wajs „Papuszy” (Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Zbigniewa Herberta w Gorzowie Wielkopolskim) i odbędziemy krótki spacer, w czasie którego dowiemy się „Jak Landsberg został Gorzowem”

Drugi dzień konferencji - 24 października 2025r.

9.00- 10.30 Panel 5: Mniejszości narodowe i etniczne na Ziemiach Zachodnich

17. prof. dr hab. Janusz Mieczkowski, Dr Małgorzata Mieczkowska - Uniwersytet Szczeciński

Powojenne osadnictwo żydowskie w Szczecinie

18. dr Aleksander Miśkiewicz Związek Tatarów w Rzeczypospolitej Polskiej
Grażyna Kostkiewicz-Górska Wojewódzka i Miejska Biblioteka im. Zbigniewa Herberta w Gorzowie Wielkopolskim

Tatarzy na Ziemiach Zachodnich na przełomie lat 50-70 XX wieku

19. prof. AJP dr hab. Piotr Krzyżanowski Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim

Romowie na Ziemi Lubuskiej – wymuszone osiedlenie.

20. prof. AJP Beata Orłowska Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim

Młodzi Łemkowie - zakotwiczenie czy zakorzenienie kolejnego pokolenia w miejscu przesiedlenia ich przodków po 1947 r.

Dyskusja

10.30 – 10.45 Przerwa kawowa

10.45-12.15 Panel 6: Konteksty wyznaniowe i religijne \osadników Ziemi Zachodnich

21. prof. WSAP dr hab. Paweł Leszczyński Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Szczecinie

Stosunki wyznaniowe w lubuskiej części województwa poznańskiego 1945-1950 oraz w województwie zielonogórskim 1950-1956. Synteza zagadnienia

22. Ks. Kazimierz Małżeński - Kustosze Sanktuarium Matki Bożej-Klewańskiej w Skwierzynie

Historia obrazu Matki Bożej Klewańskiej, patronki rodzin przybyłych z Kresów Wschodnich

23. **dr Bożena Grabowska** - Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Zielonej Górze.

Delegatura w Gorzowie Wielkopolskim

Matka Dobrej Drogi - historia i ikonografia kopii obrazu Matki Bożej Kochawińskiej z Ściechowa

24. **Błażej Skaziński** - Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Zielonej Górze. Delegatura w Gorzowie Wielkopolskim

Wyposażenie z kościoła w Wołkowie k. Lwowa na Ziemiach Zachodnich.

Dyskusja

12.15-12.30 Przerwa kawowa

12.30 - 13.45 Panel 7: Życie codzienne Osadników

25. **Marlena Jakubczyk-Kurkiewicz** - Muzeum Ziemi Wałeckiej

Zwyczajne rzeczy – niezwykle historie. Przedmioty z bagażu osadników jako świadkowie rodzinnej pamięci w projekcie DNA Walcza

26. **Wioletta Wrona – Gaj** - Muzeum Przemysłu i Techniki Centrum Nauki, Kultury i Sztuki Stara Kopalnia w Wałbrzychu

Tygiel - badanie społeczności Wałbrzycha po II wojnie światowej jako przyczynek do projektów wystawienniczych i edukacyjnych

27. **dr hab. Sebastian Ligarski** - Centrum Solidarność „Stocznia” w Szczecinie

Codziennność powojennego Śląska: pracownicy na wagę złota.

Dyskusja

13.45-14.00 Przerwa kawowa

14.00-15.30 Panel 8: „Trudne” dziedzictwo. Kontekst wysiedlonych i osiedlonych

28. **Robert Piotrowski**

Szkoła Doktorska Akademii im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim

Niemiecki „pokost”, czyli słów kilka o krajobrazie polandsberskim.

29. **Elżbieta Galik** - Archiwum Państwowe we Wrocławiu

„Dolny Śląsk – trudne dziedzictwo dawniej i dziś”.

30. **dr Łukasz Bukowiecki** - Uniwersytet Warszawski, Instytut Kultury Polskiej

Trudne dziedzictwo w kolekcjach i narracjach muzealnych na Dolnym Śląsku. Cz. 1 - przedwojenne, niemieckie

31. **prof. Zuzanna Grębecka** - Uniwersytet Warszawski, Instytut Kultury Polskiej

Trudne dziedzictwo w kolekcjach i narracjach muzealnych na Dolnym Śląsku. Cz. 2 - powojenne, polskie.

15.30 Zakończenie i podsumowanie konferencji.

Patronat honorowy

AKADEMIA
im. Jakuba z Paradyża
w Gorzowie Wielkopolskim

**ARCHIWA
PAŃSTWOWE**
ARCHIWUM PAŃSTWOWE W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

WOJEWODA LUBUSKI
MAREK CEBULA

**Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji**
